

Styreansvar ved konkurs i transportelskaper

Styreansvaret har de siste ti årene blitt mer aktuelt, og det har vært en kraftig økning i antall saker i domstolene fra tidlig 2000-tallet. Styreansvar kan oppstå ved flere anledninger, men det blir oftest aktuelt når selskapets økonomi er dårlig og særlig i en konkurs hvor selskapets forretningsførsel granskes av bostyrer.

For transport- og logistikkfirmaer er særlig samarbeidet med leverandører viktig, og dersom selskapet begynner å slite økonomisk kan styreansvar bli en risikofaktor.

Vilkår for styreansvar i konkurs

Styreansvaret innebærer at et styremedlem blir personlig ansvarlig for tap selskapet påfører andre dersom styremedlemmet hadde oppfordring til å handle annerledes. Styreansvaret er sånn sett et helt vanlig erstatningsansvar og det er et individuelt ansvar for hvert enkelt styremedlem. Kravene til aktsomhet avhenger av flere faktorer men det er generelt forventet at dersom man sitter i et styre, må man være bevisst på hvilke avgjørelser man tar. Dersom et styremedlem har særlige kunnskaper innenfor bransjen vil kravet til aktsomhet være strengere.

Styret kan oppleve at både leverandører og konkursboet saksøker for styreansvar dersom selskapet ikke klarer å betale regningene og ikke har eiendeler som dekker gjelden (insolvens). Leverandører kan saksøke dersom selskapet har brutt kontrakten og for eksempel ikke leverer varer i tide eller betaler underleverandører for deres bidrag i et oppdrag. Styremedlemmene kan bli ansvarlige dersom de har unnlatt å gi opplysninger om selskapets insolvens når de har påtatt seg eller skal gjennomføre et oppdrag.

Konkursboet kan på sin side holde styremedlemmene ansvarlig dersom selskapet er insolvent og styret ikke iverksetter tiltak eller unnlater å melde oppbud. Dersom den manglende oppbudsbejæringen medfører at utlegg eller disposisjoner ikke kan tilbakesøkes (omstøtes) gir dette særlig grunn for å ilegge styreansvar. Selskapets framtidsutsikter kan avgjøre om styret blir ansvarlig. Dersom styret har realistiske forventninger til at den økonomiske situasjonen vil bedre seg skal det mer til for ansvar enn dersom det bare er et generelt håp om bedre tider. Det har også betydning hvilke tiltak styret forsøker. Dersom de forsøker å få tilskudd på ny aksjekapital eller nye større prosjekter med rask inntjeningstid skal det mer til for å ilegges ansvar.

Det er også krav om at konkursboet eller enkeltkreditorer har lidd et økonomisk tap som en konsekvens av styrets handlinger eller unnlater. Tapet kan for eksempel være manglende betaling for utført arbeid, forsinkelser i levering eller tap ved fortsatt drift etter insolvens.

Eksempler på styreansvar i transportselskaper

De siste fem årene har det blant annet vært to saker oppe i lagmannsretten som gjelder styreansvar i transportselskaper. En sak i 2013 gjaldt en styreleder og daglig leder i et lite transportselskap som måtte betale kr 240 000 i erstatning til et bilverksted fordi han hadde bestilt større lastebilreparasjoner selv om selskapet var insolvent. Styreleder hadde ikke foretatt seg noe for å øke egenkapitalen og hadde unnlatt å informere bilverkstedet om selskapets økonomiske situasjon. Bilverkstedet ville ikke tatt imot reparasjonen dersom de hadde visst om selskapets situasjon og styreleder ble derfor personlig ansvarlig for bilverkstedets fakturakrav ved reparasjonene. (LB-2013-170795)

I en annen sak fra 2016 hadde et spedisjonsselskap sendt H&M to fakturaer på kr 1 212 653 i tollavgift for samme varer. Selv om bare en av fakturaene skulle ha blitt betalt betalte H&M begge fakturaene. Kort tid senere var feilbetalingen forbrukt av selskapet og gikk konkurs. Retten konkluderte med at selskapets styre hadde sviktet ved forvaltning og tilsyn av selskapet. Styret burde ha sørget for at fakturaene som ble sendt ut var riktige, og at betalingene var separert på ulike konto, særlig ettersom egenkapitalen var tapt. Selskapets styre ble derfor samlet ansvarlige for hele beløpet (solidarisk ansvarlige). (LB-2016-12248)

Sakene ovenfor er bare eksempler på hva styremedlemmene kan bli ansvarlige for. For å unngå ansvar er det flere forholdsregler styremedlemmene bør ta.

Tips for å unngå styreansvar:

- Pass på at egenkapitalen er forsvarlig og vurderes på styremøte dersom den er under halvparten av aksjekapitalen. Dersom tilstrekkelige tiltak ikke er sannsynlige innen et par måneder bør man foreslå oppbud. Dersom øvrige styremedlemmene ikke vedtar oppbudsbejæring bør man tre ut av styret.
- Ikke fortsatt driften og ta imot varer og tjenester på kreditt dersom du vet at selskapet er insolvent. Si fra til leverandører at selskapet er insolvent og la de vurdere om de ønsker å gi kreditt.
- Ikke stol på andres undersøkelser og oversikt, sett deg inn i regnskap og beslutningsmaterialet selv. Selv om styret har medlemmer som er økonomer eller jurister har alle styremedlemmer et selvstendig ansvar. Dersom man ikke har tilstrekkelig erfaring og kvalifikasjoner til å sitte i et styre, bør man ikke påta seg vervet.
- Enhver feilvurdering og kritikkverdige opptreden medfører ikke umiddelbart ansvar, men man må være bevisst hvilken rolle man har. Som styremedlem må man sette seg inn i selskapets økonomiske forhold, følge lover og regler og handle i selskapets interesse. Dersom man delegerer oppgaver til daglig leder eller andre må styremedlemmene føre tilsyn og kontroll på et overordnet plan da ansvaret til syvende og sist ligger hos styret.

Denne artikkelen står også på trykk i Moderne Transport, og gjengis med tillatelse.

Fagområder Energi og infrastruktur

Bransjer Insurance
